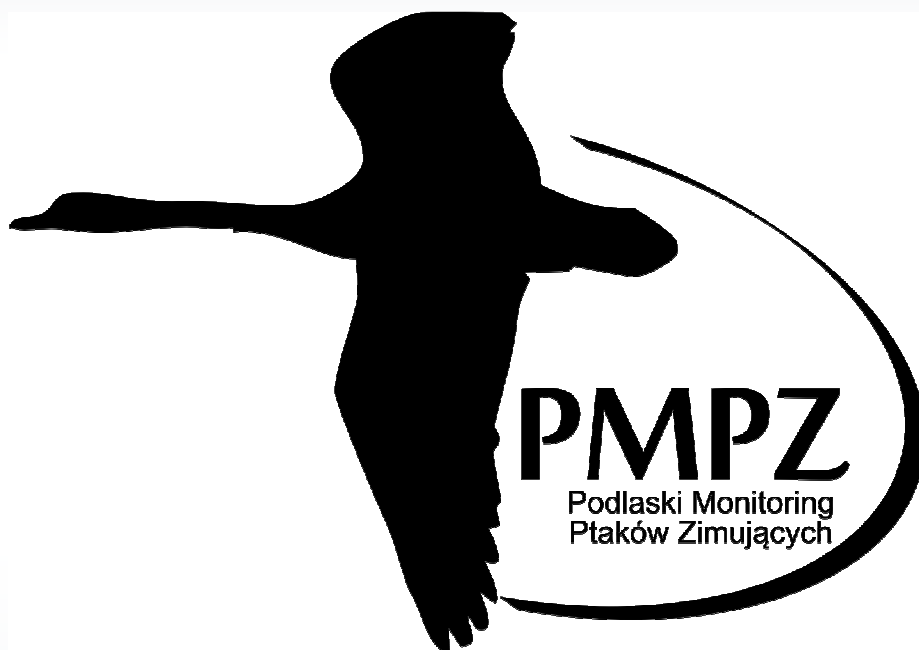

Podlaski Monitoring Ptaków Zimujących

Sezon 2010-2011
wyniki styczniowego liczenia

Białystok 2011 r.

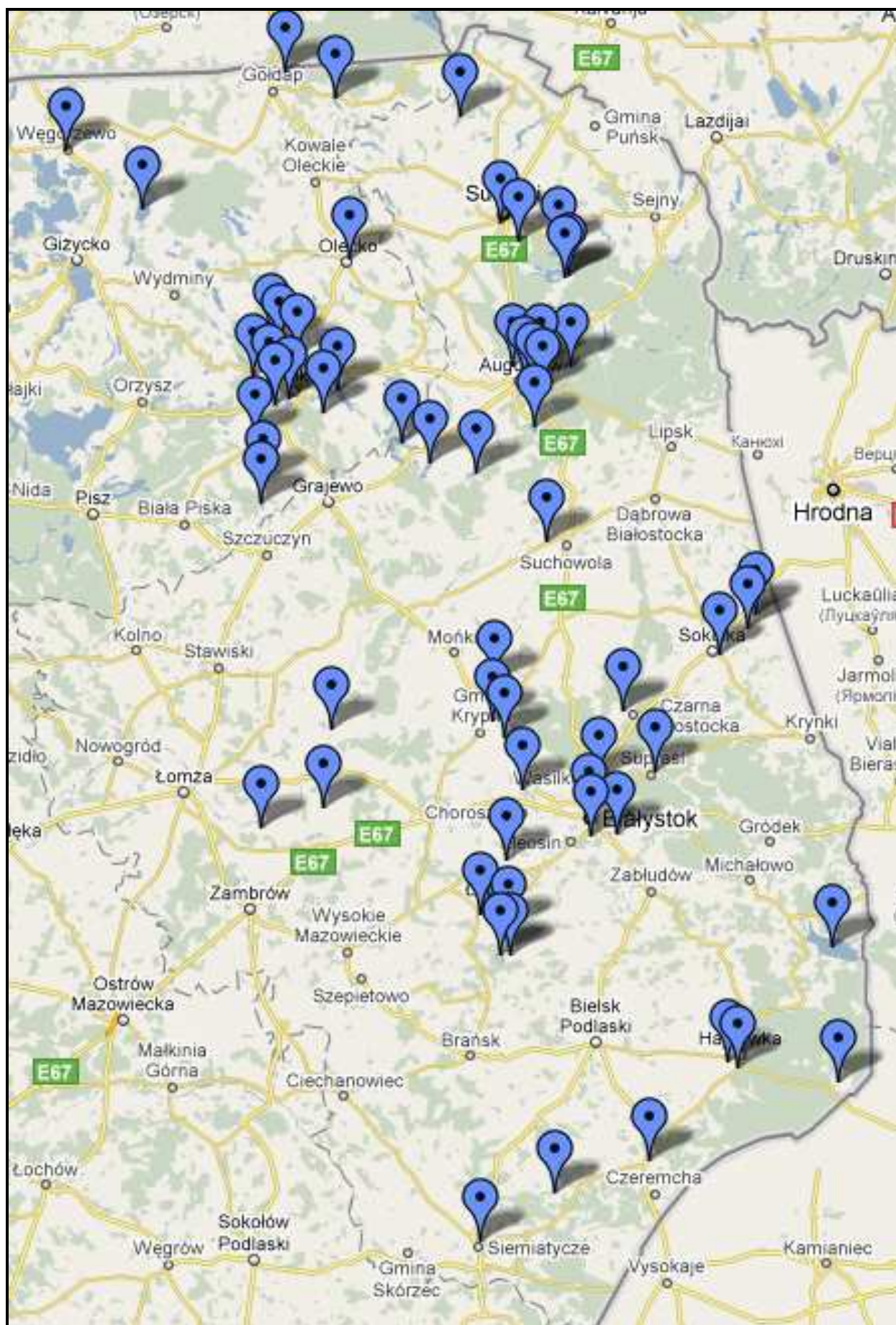
Podlaski Monitoring Ptaków Zimujących (PMPZ)

W dniach 9-21.01.2011 r. w ramach **PMPZ** na **Pojezierzu Ełckim, Suwalskim i Równinie Augustowskiej** odbyło się trzecie liczenie w sezonie zimowym 2010/11. Skontrolowano łącznie 25 jezior: Bajtkowo, Białe, Borowe, Czarne, Dybowskie, Ełckie, Gołdap, Gołdopiwo, Haleckie, Hańcza, Kruszyn, Łaśmiady, Mulaczysko, Necko z Kanałem Bystrym i rzeką Netą, Rajgrodzkie, Regielskie, Sajno, Selmęt Wielki, Straduńskie, Studzieniczne, Sunowo, Szarek, Wigry i Woszczelskie, odcinki miejskich rzek w Gołdapi, Olecku, Suwałkach i Węgorzewie, wysypisko śmieci w Ełku i Sobolewie, oraz żwirownię koło Sobolewa. Na terenie **Niziny Północnopolaskiej** skontrolowano 3 Jeziora: Dręstwo, Kolno i Tajno, około 90 km rzek, w tym Biebrzę na odcinku Łoje-Awissa do Rusi, Narew na odcinkach Góra Strękowa-Łomża i Łapy-Doktorce, Supraśl na odcinku Złotoria-Fasty oraz stawy hodowlane Dojlidy, Knyszyn Zamek, Pietkowo, Pokaniewo, Popielewo, Topilec, J. Zygmunta Augusta i Zbiornik Siemianówka wraz z przylegającymi do niego stawami w Bachurach. Monitoringiem objęto również 4 powierzchnie na nadrzecznych łąkach nad Brzozówką koło Karpowicz, nad Narwią na Bagnie Wizna koło Grądów Woniecka oraz na Bagnie Filipy koło Suraża, nad Nurcem koło Kleszczeli oraz jedną powierzchnię na polach na Równinie Bielskiej koło Hajnówki. Kolejnymi miejscami, gdzie dokonano liczeń były stawy, zalewy oraz odcinki rzek w miejscowościach: Białowieża, Białystok, Czarna Białostocka, Hajnówka, Siemiatycze, Sokółka, Supraśl i Wasilków. Ponadto skontrolowano 2 żwirownie koło Kundzina i Czuprynowa, 3 oczyszczalnie ścieków w Białowieży, Białymstoku i Hajnówce, nieczynne odстойniki cukrowni w Łapach oraz lotnisko Krywlany w Białymstoku (Mapa 1, Tab. 1).

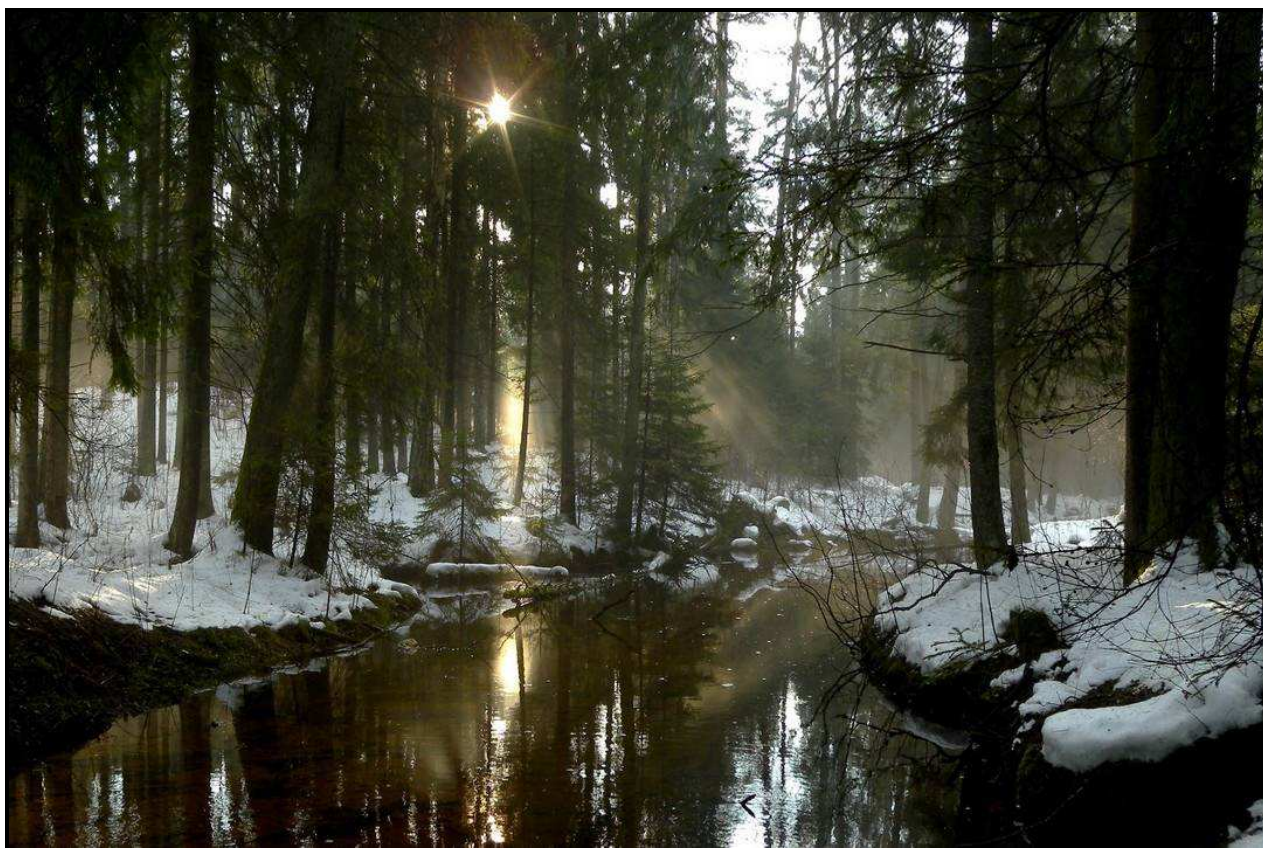
Fot. 1. Bronowo (Grzegorz Grygoruk)

Mapa 1. Rozmieszczenie kontrolowanych obiektów (<http://maps.google.pl/maps?client=firefox-a&hl=pl&mid=1290674852>).

Fot. 2. Okolice Czarnej Białostockiej (Grzegorz Grygoruk)

Fot. 3. Hajnówka (Roman Sołowianiuk)

Fot. 4. Rzeka Narewka (Roman Sołowianiuk)

Fot. 5. Grądy Woniecko (Sławomir Kłusewicz)

Fot. 6. K. Bystry - Augustów (Grzegorz Grygoruk)

Tab. 1. Miejsca liczeń i obserwatorzy.

Lp	Nazwa liczonego obiektu	Obserwator
1	Odcinki miejskie rzek w Gołdapi i Węgorzewie	Sz. Czernek, A. Grabowska, S. Kłusewicz, S. Niedźwiecki
2	J. Czarne, Gołdap, Gołdopiwo, Haleckie, Hańcza, Łaśmiady, Straduńskie i Woszczelskie	Sz. Czernek
3	Odcinek miejski rzeki w Olecku	A. Grabowska, S. Kłusewicz, S. Niedźwiecki
4	Wysypisko śmieci koło Elku	Sz. Czernek
5	J. Selmęt Wielki, Regielskie, Elckie, Sunowo, Szarek, Bajtkowo, Dybowskie i Borowe	A. Grabowska, S. Kłusewicz, S. Niedźwiecki
6	J. Rajgrodzkie, Kolno, Dręstwo i Tajno	A. Grabowska, S. Kłusewicz, S. Niedźwiecki
7	Odcinek miejski rzeki Czarna Hańcza w Suwałkach wraz z oczyszczalnią ścieków	Sz. Czernek, K. Dąbrowska-Czernek, K. Siwak, P. Siwak
8	J. Kruszyn, Modczyska i Wigry	R. Łapiński
9	Żwirownia Sobolewo	A. Grabowska, S. Kłusewicz, S. Niedźwiecki
10	J. Necko z Kanałem Bystrym i rz. Netą	A. Grajewska, G. Grygoruk
11	J. Białe, Sajno i Studzieniczne	G. Grygoruk,
12	Łąki nad Brzozówką koło Karpowicz	G. Grygoruk, A. Suchowolec
13	2 żwirownie koło Kundzina	T. Tumiel
13	Zalew w Sokółce, Czarnej Białostockiej i Wasilkowie	G. Grygoruk, R. Siuchno, T. Tumiel
14	Zalew i odcinek rz. Supraśl w Supraślu	G. Grygoruk, T. Tumiel
15	Stawy Popielewo, Knyszyn Zamek i Jez. Zygmunta Augusta	A. Grabowska, S. Kłusewicz, S. Niedźwiecki
16	Rzeka Biebrza od Łojów-Awissa do Rusi	G. Grygoruk
17	Rzeka Narew od Góry Strękowej do Łomży	G. Grygoruk
18	Łąki nad rz. Narew koło Grądów Woniecka	A. Grabowska, S. Kłusewicz, S. Niedźwiecki
19	Rzeka Supraśl Złotaria-Fasty	R. Sołowianiuk
20	Rzeka Biała oraz ciek wodny i oczyszczalnia ścieków w Białymstoku.	A. Grabowska, G. Grygoruk, S. Kłusewicz, J. Kosior, S. Niedźwiecki
21	Lotnisko Krywlany i Stawy Dojlidzkie	G. Grygoruk, P. Białomyzy
22	Odstojniki cukrowni w Łapach, Stawy w Pietkowie i Topilcu, rz. Narew od Łap do Doktorc, Bagno Filipy	Ł. Meina, W. Sawicki
23	Zbiornik Siemianówka i rzeka Narew koło zapory	P. Białomyzy
24	Odcinek rzeki Narewki w Białowieży i rzeki Leśnej oraz teren oczyszczalni ścieków w Hajnówce.	R. Sołowianiuk
25	Pola koło Hajnówki	E. Pugacewicz
26	Stawy w Pokaniewie koło Milejczyc i łąki nad rzeką Nurzec koło Kleszczel	K. Jurczak
27	Miasto Siemiatycze	M. Korniluk

Fot. 7. Rzeka Biała (Grzegorz Grygoruk)

W styczniu podczas liczeń w ciągu dnia temperatury na terenie objętym badaniami nieznacznie przekraczały 0°C (do +5°C). Była to zatem sytuacja odmienna od zanotowanej w grudniu, który charakteryzował się silnymi mrozami (do -33°C) oraz grubą pokrywą śnieżną (30-50 cm). Odwilż spowodowała, że mniejsze rzeki były wolne od lodu, ale znacznie podniósł się w nich poziom wody. Odmiennie sytuacja wyglądała na największych rzekach regionu, prawie całkowite zlodzenie utrzymało się na Biebrzy oraz na dużej części Narwi. Na niemal wszystkich jeziorach, podobnie jak w poprzednim miesiącu, stwierdzono prawie całkowite zlodzenie powierzchni.

Podczas liczeń na terenie **Niziny Północnopodlaskiej** odnotowano 13 gatunków (+1 mieszaniec międzygatunkowy) ptaków wodno-błotnych, a liczebność ptaków należących do interesujących nas taksonów osiągnęła 3401 os. (Tab. 2.). Ponownie, tak jak w poprzednim miesiącu, na tym terenie stwierdzono zaledwie 1 gatunek, który przekroczył próg 10% całkowitej liczby odnotowanych osobników. Była to krzyżówka z blisko 95% udziałem.

Na **pojezierzach Ełckim i Suwalskim oraz Równinie Augustowskiej** stwierdzono 4202 ptaków należących do 15 gatunków. Podobnie jak w przypadku Niziny PP najliczniejszym gatunkiem, który przekroczył próg 10% była krzyżówka z ponad 91% udziałem.

Fot. 8. Łabędzie na Netcie (Grzegorz Grygoruk)

Fot. 9. Elckie zimowisko (Sławomir Kłusewicz)

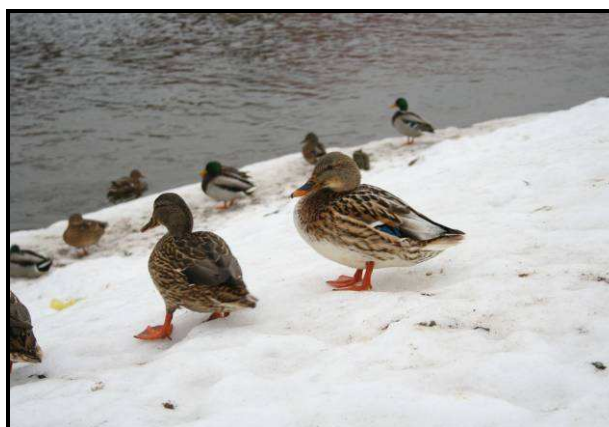
Fot. 10. Krzyżówka z obrączką (Grzegorz Grygoruk)

Fot. 11. Krzyżówka (Grzegorz Grygoruk)

Fot. 12. Ale samiec! - Olecko (Sławomir Kłusewicz)

Fot. 13. Samiczka do pary - Elk (Sławomir Kłusewicz)

Łącznie dla omawianych terenów stwierdzono 7603 osobników należących do 21 gatunków i nieoznaczonego co do gatunku 1 mieszańca. Wyższa liczebność ptaków stwierdzona na pojezierzach jest spowodowana tym, że po raz pierwszy w zestawianiu ujęto wyniki z odcinków miejskich rzek w Olecku i Węgorzewie (łącznie 885 os.).

Tab. 2. Wyniki styczniowego liczenia ptaków wodno-błotnych przeprowadzonego w ramach PMPZ.

Nazwa polska	Nizina		Pojezierza		Razem	
	Suma	%	Suma	%	Suma	%
perkozek	3	0,09	2	0,05	5	0,07
perkoz dwuczuby	0	0,00	3	0,07	3	0,04
kormoran	1	0,03	0	0,00	1	0,01
czapla siwa	3	0,09	1	0,02	4	0,05
łabędź krzykliwy	8	0,24	0	0,00	8	0,11
łabędź niemy	38	1,12	216	5,14	254	3,34
gęgawa	9	0,26	0	0,00	9	0,12
świstun	1	0,03	0	0,00	1	0,01
krakwa	0	0,00	1	0,02	1	0,01
cyraneczka	3	0,09	2	0,05	5	0,07
krzyżówka	3229	94,94	3859	91,84	7088	93,23
głowienka	1	0,03	1	0,02	2	0,03
czernica	7	0,21	0	0,00	7	0,09
gągoł	18	0,53	17	0,40	35	0,46
bielaczek	0	0,00	1	0,02	1	0,01
nurogęs	77	2,26	21	0,50	98	1,29
łyśka	0	0,00	25	0,59	25	0,33
śmieszka	0	0,00	10	0,24	10	0,13
mewa pospolita	2	0,06	0	0,00	2	0,03
mewa srebrzysta	0	0,00	42	1,00	42	0,55
zimirdek	0	0,00	1	0,02	1	0,01
mieszaniec gatunkowy	1	0,03	0	0,00	1	0,01
Razem	3401	100,00	4202	100,00	7603	100,00

Fot. 14. Gągoł na Netcie (Grzegorz Grygoruk)

Fot. 15. Nurogęs w Wasilkowie (Grzegorz Grygoruk)

Po raz trzeci najliczniejszym przedstawicielem ptaków szponiastych był myszołów zwyczajny, który był trzykrotnie liczniejszy od myszołowa włochatego (Tab. 3.). Jak na tę porę roku stosunkowo licznie dla tego regionu stwierdzono występowanie bielika. Ponadto stwierdzono nieliczne krogulce i jastrzębie.

Tab. 3. Wyniki styczniowego liczenia ptaków szponiastych przeprowadzonego w ramach PMPZ.

gatunek	Nizina		Pojezierza		łącznie	
	Suma	%	Suma	%	Suma	%
bielik	12	13,79	2	28,57	14	14,89
jastrząb	2	2,30	1	14,29	3	3,19
krogulec	2	2,30	2	28,57	4	4,26
myszołów	54	62,07	2	28,57	56	59,57
myszołów włochaty	17	19,54	0	0,00	17	18,09
Razem	87	100,00	7	100,00	94	100,00

Fot. 16. Bielik w okolicach Elku (Szymon Czernek)

Z pozostałych obserwowanych gatunków (Tab. 4.) na uwagę zasługuje rzepołuch (19 os., Lotnisko Krywlany, 10.01., G. Grygoruk), szpak (2 os., wysypisko śmieci k. Elku, 12.01., A. Grabowska, S. Kłusewicz, S. Niedźwiecki), makolągwa (5 os., wysypisko śmieci k. Elku, 19.01., Sz. Czernek).

Tab. 4. Wyniki styczniowego liczenia pozostałych gatunków ptaków przeprowadzonego w ramach PMPZ na terenie Niziny Północnopodlaskiej.

gatunek	liczebność	gatunek	liczebność
dzięcioł czarny	3	kruk	40
jemiołuszka	75	zięba	14
strzyżyk	3	jer	1
kwiczoł	336	rzepołuch	19
srokosz	5	czeczotka	27
sójka	32	szczygieł	27
sroka	101	czyż	301
wrona siwa	50	trznadel	81
Razem		1115	

Do ciekawych stwierdzeń fenologicznych należy zaliczyć obserwacje krakwy (1 m., Augustów, 09.01 i 21.01, G. Grygoruk), bielaczka (1 f., Rajgród, A. Grabowska, S. Kłusewicz, S. Niedźwiecki), kormorana (1 os., rz. Narew k. Złotorii, 16.01., R. Sołowianiuk), gęgawy (4 os. rz. Narew k. Złotorii, 16.01., R. Sołowianiuk i 5 os. rz. Narew k. Bronowa, 19.01., G. Grygoruk), głowienki (1 f., Augustów, 17 i 21.01., A. Grajewska, G. Grygoruk i 1 m., rz. Supraśl k. Nowodworców, 18.01., G. Grygoruk, T. Tumiel), świstuna (1 m., rz. Narew k. Bondar, 19.01., P. Białomyzy), mewy pospolitej (1 *ad.*, rz. Narew k. Złotorii i 1 *ad.*, rz. Narew k. Bronowa, 19.01., G. Grygoruk). Godne uwagi o tej porze roku są stwierdzenia koncentracji takich gatunków jak śmieszka (10 os., Augustów, 17.01., A. Grajewska), mewa srebrzysta (41 os., wysypisko śmieci k. Ełku, 19.01., Sz. Czernek), krzyżówka (1 300 os., Augustów, 09.01., G. Grygoruk; 541 os., Olecko, 14.01., A. Grabowska, S. Kłusewicz, S. Niedźwiecki; 623 os., Suwałki, 15.01., Sz. Czernek, K. Dąbrowska-Czernek, K. i P. Siwak; 1912 os. Białystok, 17.01., A. Grabowska, G. Grygoruk, J. Kosior, S. Niedźwiecki).

Fot. 17. Łyski nad Netą (Grzegorz Grygoruk)

Fot. 18. Czapla siwa w Rakowie (Grzegorz Grygoruk)

Fot. 19. Głowienka na Netcie (Grzegorz Grygoruk)

Fot. 20. Krakwa na Netcie (Grzegorz Grygoruk)

Fot. 21. Bielaczek - Rajgród (Sławomir Klusewicz)

Fot. 22. Perkoz dwuczuby w Gołdapi (Szymon Czernek)

W liczeniach wzięły udział następujące osoby: Paweł Białomyzy, Szymon Czernek, Kinga Dąbrowska-Czernek, Agnieszka Grabowska, Agnieszka Grajewska, Grzegorz Grygoruk, Krzysztof Jurczak, Sławomir Kłusewicz, Marcin Korniluk, Jerzy Kosior, Rafał Łapiński, Łukasz Meina, Zbigniew Molski, Sławomir Niedźwiecki, Eugeniusz Pugacewicz, Wojciech Sawicki, Rafał Siuchno, Katarzyna Siwak, Paweł Siwak, Roman Sołowianiuk, Anna Suchowolec, Tomasz Tumiel.

Fot. 23. i Fot. 24. Agnieszka i Dzik na Grądach Woniecko (Sławomir Kłusewicz)

Oczywiście zebranie materiału z tak dużego obszaru w ramach naszej akcji byłoby niemożliwe bez Waszego wysiłku, zaangażowania oraz czasu, który poświęciliście, za co po raz kolejny serdecznie Wam dziękujemy.

Jednocześnie chcemy zachęcić Państwa do wzięcia udziału w naszej akcji w terminie 12-20 lutego 2011 r. (ze wskazaniem na **12-13**). Życzymy ciekawych obserwacji oraz niezapomnianych chwil spędzonych na łonie natury.

Fot. 25. Tomek w okolicach Czarnej Białostockiej (Grzegorz Grygoruk)

Fot. 26. Okolice Czarnej Białostockiej (Grzegorz Grygoruk)

Do zobaczenia w terenie.

Sławomir Niedźwiecki, Dominika Musiał, Grzegorz Grygoruk, Anna Suchowolec

